EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 28.9.2022.
COM(2022) 489 final

2022/0298 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

ar ko groza Direktīvu 2009/148/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā

{SEC(2022) 342 final} - {SWD(2022) 310 final} - {SWD(2022) 311 final} -
{SWD(2022) 312 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Viens no Eiropas Savienības (ES) mērķiem ir veicināt labklājību un ilgtspējīgu attīstību, kuras pamatā ir sociālā tirgus ekonomika ar augstu konkurētspēju, kuras mērķis ir panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību[1]. Ikviena darba ņēmēja tiesības uz veselībai nekaitīgiem, drošiem un cilvēka cieņai atbilstīgiem darba apstākļiem ir nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. pantā. Eiropas sociālo tiesību pīlāra 10. principā[2] noteikts, ka darba ņēmējiem ir tiesības uz augsta līmeņa darba aizsardzību.

Politiskajās pamatnostādnēs priekšsēdētāja fon der Leiena apņēmās nākt klajā ar Eiropas Vēža uzveikšanas plānu, lai palīdzētu dalībvalstīm uzlabot vēža kontroli un vēža slimnieku aprūpi[3]. Ar šo priekšlikumu tiek pildītas saistības, kas paustas Eiropas Vēža uzveikšanas plānā[4], Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā un ES stratēģiskajā satvarā par drošību un veselības aizsardzību darbā 2021.–2027. gadam[5], lai vēl vairāk samazinātu darba ņēmēju eksponētību azbestam, kas ir ļoti bīstama kancerogēna viela. Šis priekšlikums, kas uzsvērts kā viena no prioritātēm Konferences par Eiropas nākotni (KEN) 3. darbībā "Spēcīgāka ekonomika, sociālais taisnīgums un nodarbinātība", ir svarīgs Komisijas 2022. gada darba programmas[6] rezultāts.

Darba ņēmēju aizsardzība pret eksponētību azbestam ir arī viena no galvenajām Eiropas Parlamenta prioritātēm. Eiropas Parlaments 2021. gada oktobra rezolūcijā[7] izklāstīja visaptverošu pieeju mantoto azbesta jautājumu risināšanai. Reaģējot uz to, Komisija ir pieņēmusi "Paziņojumu par virzību uz azbestu nesaturošu nākotni: Eiropas pieeja azbesta radīto veselības apdraudējumu novēršanai".[8] Tā holistiskā veidā pievēršas ar azbestu saistītajiem sabiedrības veselības apdraudējumiem, iepazīstinot ar ES līmeņa pasākumiem cīņai pret azbestu visā tā aprites ciklā.

Arodvēzis ir ar darbu saistītu nāves gadījumu galvenais cēlonis Eiropas Savienībā[9]. Arodvēzi galvenokārt izraisa kancerogēnu vielu, piemēram, azbesta, iedarbība. Veseli 78 % arodekspozīcijas izraisītu vēža gadījumu dalībvalstīs ir atzīti par saistītiem ar azbestu[10]. Azbesta šķiedru ieelpošana ar gaisu var izraisīt, piemēram, mezoteliomu[11] un plaušu vēzi, turklāt no brīža, kad cilvēks bijis eksponēts azbestam, līdz pirmajiem slimības simptomiem var paiet vidēji 30 gadi. Tāpēc vēzis var attīstīties gadu desmitiem pēc arodekspozīcijas, tostarp tad, kad darba ņēmēji jau pensionējušies. Tāpēc ir grūti izsekot pagātnē notikušas

---

1 Līguma par Eiropas Savienību 3. pants.
2 https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/lv/.
3 https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_lv_0.pdf.
4 https://ec.europa.eu/health/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf.
5 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0323&qid=1626089672913#PP1Contents.
6 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar%3A9fb5131e-30e9-11ec-bd8e-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF.
7 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0427_LV.html.
8 [Mijnorāde jāpievieno pēc pieņemšanas].
9 Eiropas Savienībā arodvēzis ar 52 % īpatsvaru ir pirmajā vietā ar darbu saistīto nāves gadījumu cēloņu sarakstā, apsteidzot asinsrites slimības (24 %), traumas (2 %) un citus cēloņus (22 %) (2017. gada dati par ES, tostarp par Apvienoto Karalisti (https://visualisation.osha.europa.eu/osh-costs#!/)).
10 https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics.
11 Mezotelioma ir vēža veids, kas attīstās plānā audu kārtā (jeb mezotēlijā), kas nosedz daudzus iekšējos orgānus.

eksponētības gadījumus un noteikt cēloņsakarību starp arodekspozīciju un vēzi. Šā iemesla dēļ to cilvēku skaits, kurus skārušas ar azbestu saistītas arodslimības, var tikt novērtēts par zemu.

Pakāpeniskais azbesta izmantošanas aizliegums ES sākās 1988. gadā ar krokidolīta (saukta arī par zilo azbestu) aizliegumu[12], un pēc tam to attiecināja arī uz citiem azbestu saturošiem materiāliem. Kopš 2005. gada ES ir aizliegti visi azbesta veidi[13].

Pirmā ES rīcība, kuras mērķis bija aizsargāt darba ņēmējus pret īpašu risku, ko rada arodekspozīcija azbestam, datējama ar 1983. gadu, kad tika pieņemta Padomes Direktīva 83/477/EEK[14]. Šī direktīva ir vairākkārt būtiski grozīta līdz tās jaunākajai kodificētajai versijai — Direktīvai 2009/148/EK (Direktīva par aizsardzību pret azbesta iedarbību darba vietā (DAAID)[15]. Turklāt, tā kā azbests ir kancerogēna viela, noteikumi, kas paredzēti Direktīvā 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu, mutagēnu vai reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu iedarbību darbā[16] (Kancerogēnu, mutagēnu un reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu direktīva (KMRD)), ir piemērojami ikreiz, kad tie ir labvēlīgāki darba ņēmēju veselībai un drošībai. Tas ietver prasību par eksponētības samazināšanu līdz minimumam, jo vēl nav bijis iespējams noteikt eksponētības slieksni, zem kura azbesta iedarbība nerada vēža risku. Tāpēc un saskaņā ar KMRD darba devējiem būtu jānodrošina, ka risks, kas saistīts ar darba ņēmēju ekponētību azbestam darba vietā, tiek samazināts līdz minimumam, jebkurā gadījumā, līdz tik zemam līmenim, cik tehniski iespējams.

DAAID aizsargā darba ņēmējus pret veselības apdraudējumu, ko rada vai varētu radīt arodeksponētība azbestam, tostarp novēršot šādus riskus. Saskaņā ar DAAID visās darbībās, kurās darba ņēmēji ir vai var tikt eksponēti azbesta vai azbestu saturošu materiālu putekļiem, eksponētība ir jāsamazina līdz minimumam, jebkurā gadījumā, zem noteiktās saistošās arodekspozīcijas robežvērtības (AR) 0,1 šķiedras/cm³, aprēķinot vidējo daudzumu astoņās stundās (*TWA*). Tas ietver situācijas, kad darba ņēmēji atgriežas darba vietā pēc tādu darbību veikšanas kā nojaukšana, azbesta aizvākšana, remontdarbi un uzturēšanas darbi, attiecībā uz kurām ir paredzams, ka noteiktā robežvērtība tiks pārsniegta, neraugoties uz tehnisko profilaktisko pasākumu izmantošanu, lai ierobežotu azbesta koncentrāciju gaisā. Ja robežvērtība tiek pārsniegta, ir jānorāda iemesli un darba devējam jāveic atbilstoši riska pārvaldības pasākumi (*RMM*), lai novērstu situāciju pirms darba atsākšanas. Tāpat ir precizēts, ka gadījumā, ja arodekspozīcijas robežvērtību nevar ievērot ar citiem līdzekļiem, darba devējiem jānodrošina darba ņēmēji ar atbilstošiem elpceļu un citiem individuālās aizsardzības līdzekļiem. Turklāt darba devējiem tiek uzlikti stingri pienākumi attiecībā uz aizsardzību, plānošanu un apmācību.

---

12 Padomes Direktīva 83/478/EEK (1983. gada 19. septembris), ar ko piekto reizi groza (azbesta) Direktīvu 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (OV L 263., 24.9.1983., 33. lpp.).

13 Azbesta laišana tirgū un lietošana tika ES aizliegta ar Komisijas Direktīvu 1999/77/EK (1999. gada 26. jūlijs), ar ko sesto reizi tehnikas attīstībai pielāgo I pielikumu Padomes Direktīvai 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (azbests). Šo direktīvu atcēla ar *REACH* regulu (Regula (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.), sk. XVII pielikuma 6. ierakstu par azbesta šķiedrām).

14 (OV L 263, 24.9.1983., 25. lpp.)

15 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/148/EK (2009. gada 30. novembris) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā (OV L 330, 16.12.2009., 28. lpp.).

16 OV L 158, 30.4.2004., 50. lpp. (1. panta 4. punkts).

Lai gan azbesta ieguve, ražošana un apstrāde ir aizliegta, visā ES pastāv būtiska mantota problēma, kas ir sabiedrības veselības un arodveselības problēma, jo azbests joprojām atrodas daudzās vecākās ēkās, kuras, visticamāk, nākamajos gados tiks atjaunotas, pielāgotas vai nojauktas. Eiropas zaļā kursa ietvaros īstenotās Renovācijas viļņa stratēģijas[17] mērķis ir visā ES paātrināt ēku renovācijas tempu. Tā kā risks tikt eksponētam azbestam galvenokārt rodas renovācijas, uzturēšanas un nojaukšanas darbu laikā, ir svarīgi pastiprināt profilaktiskos pasākumus, lai vēl vairāk ierobežotu darba ņēmēju eksponētību azbestam.

Tiek lēsts, ka pašlaik 4,1–7,3 miljoni darba ņēmēju ir eksponēti azbestam[18]. Risks, ko rada vielas iedarbība, galvenokārt ir saistīts ar rīkošanos ar azbestu saturošiem materiāliem un azbesta šķiedru izplatīšanos būvdarbu, piemēram, renovācijas, uzturēšanas, remontdarbu un nojaukšanas, laikā. No visiem azbestam eksponētajiem darba ņēmējiem 97 % strādā būvniecības nozarē, tostarp saistītās profesijās, piemēram, jumta seguma, santehnikas, galdniecības vai grīdas apdares darbos. Eksponētība azbestam ir vērojama arī citās ekonomikas nozarēs, piemēram, atkritumu apsaimniekošanā (2 % no visiem eksponētajiem darba ņēmējiem), kalnrūpniecībā un ieguves rūpniecībā, ugunsgrēku dzēšanā, tuneļu rakšanā un uzturēšanā, kā arī azbesta paraugu ņemšanā un analīzē. Eksponētības risks pastāv arī tad, ja kuģi, urbšanas platformas un transportlīdzekļi, piemēram, vilcieni un gaisa kuģi ar azbesta izolāciju, tiek remontēti vai demontēti.

Lai nodrošinātu, ka pasākumi darba ņēmēju aizsardzībai pret eksponētību azbestam ir pēc iespējas efektīvāki, DAAID ir jāatjaunina, ņemot vērā jaunākās zinātniskās atziņas, kas izstrādātas kopš pēdējās būtiskās pārskatīšanas.

Pašreizējā AR 0,1 šķiedras/cm³ Direktīvā par aizsardzību pret azbesta iedarbību darba vietā tika noteikta 2003. gadā, pamatojoties uz tajā laikā pieejamo zinātnisko un tehnisko informāciju. Minētajā direktīvā iekļautas minimālās prasības, kuras būtu jāpārskata, pamatojoties uz gūto pieredzi un tehnoloģiju attīstību minētajā nozarē. Ņemot vērā jaunākos zinātniskos un tehniskos sasniegumus, ir iespējams uzlabot to darba ņēmēju aizsardzību, kuri ir eksponēti azbestam, un tādējādi vēl vairāk samazināt darba ņēmēju iespējamību saslimt ar azbesta izraisītām slimībām. Turklāt četras dalībvalstis savos tiesību aktos jau ir ieviesušas stingrākas arodekspozīcijas robežvērtības[19].

Ierosinātais DAAID grozījums padarīs AR efektīvāku saskaņā ar direktīvu, atjauninot to, pamatojoties uz jaunākajiem pieejamajiem zinātniskajiem pierādījumiem. Ierosināto grozījumu papildina jaunākais padziļinātais DAAIS novērtējums (2017. gada ES darba drošības un veselības aizsardzības direktīvu *ex post* novērtējums[20]) un jaunākais novērtējums par ES darba aizsardzības direktīvu īstenošanu laikposmā no 2013. līdz 2017. gadam. Jaunākajā padziļinātajā DAAID novērtējumā tika secināts, ka DAAID joprojām ir ļoti svarīga un ka, lai palielinātu tās efektivitāti, ņemot vērā zinātnes attīstību, būtu jāapsver iespēja samazināt DAAID noteikto arodekspozīcijas robežvērtību.

---

17 Komisijas paziņojums "Eiropas Renovācijas vilnis — par zaļākām ēkām, jaunām darbvietām un labāku dzīvi" (COM(2020) 662 final).

18 Ārējais pētījums, *RPA*, 2021. gads. Eiropas Komisija, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts, Lassen, C., Christens, F., Vencovska, J., et al., *Study on collecting information on substances with the view to analyse health, socio-economic and environmental impacts in connection with possible amendments of Directive 98/24/EC (Chemical Agents) and Directive 2009/148/EC (Asbestos): final report for asbestos*, Publikāciju birojs, 2021. gads, https://data.europa.eu/doi/10.2767/981554.

19 Vācija, Dānija, Francija un Nīderlande.

20 SWD(2017) 10 final.

Komisija lūdza Eiropas Ķimikāliju aģentūras (*ECHA*) Riska novērtēšanas komiteju (*RAC*) novērtēt pašreizējās azbesta arodekspozīcijas robežvērtības zinātnisko nozīmi un palīdzēt sagatavot priekšlikumu par DAAID grozīšanu. *RAC* zinātniskais atzinums tika pieņemts 2021. gada jūnijā[21]. Tajā apstiprināts, ka azbestam nav drošas ekspozīcijas robežvērtības, un tas nozīmē, ka jebkāda eksponētība azbestam galu galā var izraisīt slimību. Tādējādi tika noteikta saistība starp ekspozīcijas robežvērtībām un saistīto risku (ekspozīcijas un riska attiecība), izsakot plaušu vēža un mezoteliomas mirstības (kombinēto) pārmērīgo risku kā šķiedru koncentrācijas gaisā funkciju. Turklāt trīspusējā Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēja komiteja (*ACSH*) vienprātīgi vienojās par nepieciešamību pazemināt pašreizējo AR.

Arodeksponētības azbestam samazināšana, pazeminot ES mēroga arodekspozīcijas robežvērtību, iedarbīgi palīdz novērst vēža gadījumus un nāves gadījumus. Tādējādi tiek uzlabota darba ņēmēju aizsardzība, palielinot ES darba ņēmēju darba mūža ilgumu, kvalitāti un produktivitāti un nodrošinot līdzīgu minimālo aizsardzības līmeni visā ES. Tas arī rada vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem, jo liedz uzņēmumiem, kas neveic atbilstošus pasākumus, iegūt konkurences priekšrocības salīdzinājumā ar tiem, kas tos veic.

Ja netiks veikti nekādi pasākumi un ņemot vērā neefektīvas profilakses seku latentuma periodu (t. i., ietekmi uz veselību), paredzams, ka uzņēmumi nākotnē saskarsies ar lielākām izmaksām un ar darba ražīguma samazināšanos absenteisma un speciālo zināšanu zaudēšanas dēļ. Dalībvalstīm tas palielinātu sociālā nodrošinājuma izmaksas (piemēram, sakarā ar lielākām medicīniskās aprūpes izmaksām un darbnespējas pabalstiem) un nesaņemtos nodokļu ieņēmumus.

AR pārskatīšana saskaņā ar DAAID nodrošinās robežvērtību lielāku saskaņotību visā ES, kas, paredzams, nodrošinās uzņēmumiem vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Arī uzņēmumiem, kas vēlas darboties vairākās dalībvalstīs, būs atvieglota strādāšana, jo dažādās dalībvalstīs būs līdzīgākas piemērojamās robežvērtības. Tas var ļaut tiem ietaupīt, proti, uzņēmumi varētu ieviest vienotus risinājumus dažādās darbības vietās, nevis izstrādāt katrai atsevišķu risinājumu, lai nodrošinātu atbilstību AR prasībām.

ES līmeņa rīcība arī radīs taisnīgākus nosacījumus norīkotajiem, pārrobežu un mobilajiem darba ņēmējiem, kas eksponēti azbestam būvniecības nozarē (kurā ir ievērojams skaits norīkoto darba ņēmēju, kas pārvietojas no viena būvlaukuma uz citu, bieži vien vairākās dalībvalstīs), kā arī taisnīgāku veselības aprūpes izmaksu sadalījumu starp dalībvalstīm.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šī iniciatīva atbilst Eiropas sociālo tiesību pīlāram, jo īpaši tā 10. principam par tiesībām uz veselīgu, drošu un labi pielāgotu darba vidi, un tā rīcības plānam. Azbesta arodekspozīcijas robežvērtības pārskatīšana palīdz sasniegt augstu darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzības līmeni.

Šīs iniciatīvas pamatā ir arī apņemšanās, ko Komisija uzņēmās ES stratēģiskajā satvarā par drošību un veselības aizsardzību darbā 2021.–2027. gadam un Eiropas Vēža uzveikšanas plānā, proti, 2022. gadā DAAID vēl vairāk samazināt azbesta arodekspozīcijas robežvērtību.

Padomes Direktīva 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai veicinātu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā[22] (Darba aizsardzības

[21] *RAC, Opinion on scientific evaluation of occupational exposure limits for Asbestos* (ECHA/RAC/A77-O-0000006981-66-01/F).

[22] OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.

pamatdirektīva), un KMRD neietekmē stingrākus vai specifiskākus noteikumus, kas paredzēti DAAID.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

REACH regula[23] (spēkā kopš 2007. gada) cita starpā radīja divas atšķirīgas ES regulatīvas pieejas: ierobežojumus un atļaujas.

Kopš 1988. gada ir aizliegta krokidolīta un to saturošu izstrādājumu laišana tirgū un lietošana. Ir ierobežota tādu izstrādājumu laišana tirgū, kas satur cita veida azbestu. Šie noteikumi tika grozīti vairākas reizes, pirms 2005. gadā tika ieviests galīgais aizliegums ražot, laist tirgū un izmantot visu veidu azbestu, kā arī izstrādājumus un maisījumus, kas to satur un kam tas pievienots ar nolūku[24].

DAAID un *REACH* regula kopā attiecas uz darba ņēmēju aizsardzību pret eksponētības risku azbestam.

DAAID un *REACH* regula juridiski viena otru papildina. Darba aizsardzības pamatdirektīvā[25] ir noteikti galvenie arodriska novēršanas un drošības un veselības aizsardzības principi. Tas attiecas uz visām darbības nozarēm un neietekmē pašreizējos vai turpmākos valstu un ES noteikumus, kas nodrošina augstāku darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzības līmeni darba vietā. Pamatojoties uz Darba aizsardzības pamatdirektīvas 16. pantu, tika pieņemtas vairākas atsevišķas direktīvas darba drošības un veselības aizsardzības jomā (tostarp DAAID). Savukārt *REACH* regulā noteikts, ka tā ir piemērojama, neskarot darba ņēmēju aizsardzības tiesību aktus, tostarp DAAID.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka Eiropas Parlaments un Padome var "[LESD 153. panta] 1. punkta a) līdz i) apakšpunktā minētajās jomās ar direktīvām noteikt minimālās prasības, kas pakāpeniski jāievieš, ievērojot nosacījumus un tehniskos noteikumus katrā dalībvalstī. Ar šādām direktīvām vairās uzlikt tādus administratīvus, finansiālus un juridiskus ierobežojumus, kas traucētu veidoties un attīstīties mazajiem un vidējiem uzņēmumiem". LESD 153. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka ES atbalsta un papildina dalībvalstu darbību šādā jomā: "uzlabojumi, jo īpaši darba vidē, lai aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību".

DAAID tika pieņemta, pamatojoties uz LESD 153. panta 2. punkta b) apakšpunktu, lai uzlabotu darba ņēmēju veselību un drošību. Šā priekšlikuma mērķis ir uzlabot darba ņēmēju veselības aizsardzības līmeni saskaņā ar LESD 153. panta 1. punkta a) apakšpunktu pārskatītās arodekspozīcijas robežvērtības veidā, ko papildina daži tehniski pielāgojumi.

---

23 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu. Pieejama vietnē: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX%3A32006R1907.

24 Komisijas Direktīva 1999/77/EK (1999. gada 26. jūlijs), ar ko sesto reizi tehnikas attīstībai pielāgo I pielikumu Padomes Direktīvai 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (azbests), kas tika atcelta ar *REACH* regulu (Regula (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.), skatīt tās XVII pielikuma 6. ierakstu par azbesta šķiedrām).

25 Sk. 22. zemsvītras piezīmi.

Tādēļ LESD 153. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir atbilstīgs juridiskais pamats Komisijas priekšlikumam.

Ievērojot LESD 153. panta 2. punktu, konkrēti darba vides uzlabošana darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzības nolūkos ir sociālās politikas aspekts, kas ietilpst gan ES, gan dalībvalstu kompetences jomā.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Tā kā no eksponētības azbestam izrietošie riski darba ņēmēju veselībai un drošībai visā ES ir lielā mērā līdzīgi, ES noteikti jāatbalsta dalībvalstis šo risku mazināšanā.

Šā priekšlikuma sagatavošanas gaitā iegūtie dati parāda, ka starp dalībvalstīm pastāv lielas atšķirības attiecībā uz robežvērtību noteikšanu azbestam. Tādējādi darba ņēmējiem ES ir atšķirīgi aizsardzības līmeņi. Trīs dalībvalstis (Dānija[26], Nīderlande[27] un Francija[28]) ir noteikušas saistošas arodekspozīcijas robežvērtības, kas ir zemākas par ES AR, savukārt viena dalībvalsts (Vācija[29]) papildus saistošajai robežvērtībai ir noteikusi robežvērtību, kas atbilst pieņemamai koncentrācijai[30], paredzot stingrāku pieeju nekā pašreizējās ES arodekspozīcijas robežvērtības izmantošana.

Šīs četras dalībvalstis jau ir samazinājušas azbesta ekspozīcijas robežvērtības zem ES tiesību aktos noteiktās arodekspozīcijas robežvērtības, atzīstot jaunākās zinātnes atziņas un tehnoloģijas attīstību šajā jomā.

DAAID atjaunināšana ir iedarbīgs veids, kā nodrošināt, ka preventīvos pasākumus attiecīgi atjaunina visās dalībvalstīs. Tas palīdzēs sasniegt vienotu minimālo prasību līmeni, kas paredzēts, lai garantētu labākus veselības un drošības standartus un tādējādi līdz minimumam samazinātu atšķirības darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzībā starp dalībvalstīm un visā ES vienotajā tirgū.

Tāpēc pārskatīta AR Eiropas Savienībā ļauj panākt saskaņotāku un labāku aizsardzību darba ņēmējiem un vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem visā ES.

Arī uzņēmumiem, kas vēlas darboties vairākās dalībvalstīs, būs atvieglota strādāšana, jo dažādās dalībvalstīs būs līdzīgākas piemērojamās robežvērtības. Tas var ļaut tiem ietaupīt, proti, uzņēmumi varētu ieviest vienotus risinājumus dažādās darbības vietās, nevis izstrādāt katrai atsevišķu risinājumu, lai nodrošinātu atbilstību AR prasībām.

Robežvērtības pārskatīšana ir ļoti sarežģīta, un tai ir vajadzīga augsta līmeņa zinātniskā kompetence. Būtiska Eiropas Savienības AR pārskatīšanas priekšrocība – dalībvalstīm vairs nav nepieciešams veikt savu zinātnisko analīzi, tādējādi, visticamāk, būtiski ietaupot administratīvās izmaksas. Tā vietā šos ietaupītos resursus varētu veltīt darba aizsardzības politikas turpmākai uzlabošanai katrā dalībvalstī.

---

26 Kopš 2022. gada robežvērtība azbestam ir 0,003 šķiedras/cm^3 (https://asbest-huset.dk/graensevaerdi/).

27 Kopš 2017. gada krizotila veida azbesta šķiedras un amfiboliskā azbesta šķiedras attiecīgi nedrīkst pārsniegt 0,002 šķiedras/cm^3.

28 Kopš 2015. gada AR ir 0.01 šķiedras/cm^3, ko mēra ar transmisijas elektronmikroskopiju, tādējādi iekļaujot "plānas azbesta šķiedras".

29 Lai gan pašreizējā saistošā AR Vācijā ir 0,1 šķiedras/cm^3, obligātās vadlīnijas nosaka pieņemt pasākumus, ko uzskata par tādiem, kas praksē varētu pazemināt ekspozīcijas koncentrāciju zem "pieļaujamā līmeņa" (0.01 šķiedras/cm^3).

30 Pieļaujams risks ir pieļautais papildu vēža risks, kas nozīmē, ka statistiski 4 no 10 000 cilvēkiem, kas eksponēti vielas iedarbībai visā darba mūža laikā, saslims ar vēzi. *BAUA, National Asbestos Profile for Germany*, 2014. gads.

No tā izriet, ka, lai sasniegtu šā priekšlikuma mērķus, ir vajadzīga ES līmeņa rīcība, jo ierosinātās darbības mēroga un iedarbības dēļ dalībvalstis šos mērķus nevar pietiekami labi sasniegt ne centralizēti, ne reģionālā un vietējā līmenī. Tas ir saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktu. DAAID var grozīt tikai un vienīgi ES līmenī un pēc divposmu apspriešanās ar sociālajiem partneriem (darba devējiem un darba ņēmējiem) saskaņā ar LESD 154. pantu.

- **Proporcionalitāte**

Ierosinātā DAAID grozīšana ir vērsta uz: i) azbesta arodekspozīcijas robežvērtības pārskatīšanu, grozot DAAID 8. pantu, pamatojoties uz pieejamajiem zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, kā paredzēts DAAID 3. apsvērumā; ii) dažu tādu aspektu risināšanu, kas tieši saistīti ar pašreizējās arodekspozīcijas robežvērtības pazemināšanu (piemēram, mērīšanas metodes); un iii) tehnisku skaidrojumu sniegšanu attiecībā uz direktīvas tekstu.

Pēc pamatīgām diskusijām ar visām ieinteresētajām personām (darba ņēmēju organizāciju pārstāvjiem, darba devēju organizāciju pārstāvjiem un valdību pārstāvjiem) ierosinātās robežvērtības noteikšanā ir ņemti vērā sociālekonomiskās īstenojamības faktori. Šīs iniciatīvas mērķis ir nodrošināt līdzsvarotu pieeju, t. i., novērst to, ka uzņēmumi saskaras ar nopietnām ekonomiskām grūtībām, vienlaikus nodrošinot pienācīgu aizsardzību darba ņēmējiem ES līmenī. Iniciatīva tiek uzskatīta par līdzsvarotu un pamatotu, ņemot vērā uzkrātos un ilgtermiņa ieguvumus attiecībā uz tādu veselības risku samazināšanu, ko rada darba ņēmēju eksponētība azbestam, un dzīvību glābšanu, neradot nesamērīgu slogu uzņēmumiem attiecīgajās nozarēs, tostarp mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem.

Saskaņā ar LESD 153. panta 4. punktu šajā priekšlikumā ir noteiktas minimālās prasības un tas neliedz nevienai dalībvalstij saglabāt vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus, kas ir saderīgi ar Līgumiem, piemēram, zemāku robežvērtību vai citu noteikumu veidā, kas nodrošina lielāku darba ņēmēju aizsardzību.

No tā izriet, ka saskaņā ar proporcionalitātes principu, kā noteikts LES 5. panta 4. punktā, šis priekšlikums paredz tikai to, kas ir vajadzīgs tā mērķu sasniegšanai. Sīkāka informācija par atbilstību proporcionalitātes principam ir sniegta šim priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā (8.2. punkts).

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

LESD 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka minimālās prasības darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzības jomā var pieņemt "ar direktīvām".

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Jaunākajā padziļinātajā DAAID izvērtējumā (2017. gada ES Darba aizsardzības direktīvu *ex post* izvērtējums[31]) tika secināts, ka saskaņā ar pieejamajiem pierādījumiem DAAID joprojām ir ļoti būtiska un efektīva. Tajā pašā laikā pētījumā, kas pamato šo izvērtējumu, secināts, ka, lai palielinātu DAAID nozīmi un efektivitāti, būtu jāapsver iespēja samazināt azbesta arodekspozīcijas robežvērtību. Pētījumā arī norādīts, ka šim jautājumam ir vajadzīga

[31] SWD(2017) 10 final.

padziļinātāka analīze. Šis priekšlikums pievēršas minētajiem konstatējumiem, un tā pamatā ir apzināto problēmu rūpīga analīze.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Divposmu apspriešanās ar ES sociālajiem partneriem saskaņā ar LESD 154. pantu

2020. un 2021. gadā Komisija veica divposmu apspriešanos ar sociālajiem partneriem ES līmenī saskaņā ar LESD 154. panta 2. punktu. Sociālo partneru apspriešanās pirmais posms noslēdzās 2021. gada 11. februārī un apstiprināja sociālo partneru vispārējo atbalstu pašreizējās AR pārskatīšanai attiecībā uz azbestu. Apspriešanās otrais posms, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta iespējamā priekšlikuma paredzētajam saturam, beidzās 2021. gada 30. septembrī.

Šī apspriešana ļāva Komisijai apkopot ES sociālo partneru viedokļus par ES rīcības iespējamo virzienu un saturu, pārskatot saistošo arodekspozīcijas robežvērtību attiecībā uz azbestu.

Apspriešanās pirmā posma rezultāti apstiprināja sociālo partneru vispārējo atbalstu ES līmeņa pieejai bīstamu ķīmisku vielu arodekspozīcijas robežvērtībām attiecībā uz darba ņēmējiem visā ES.

Abas darba ņēmēju organizācijas, kas sniedza atbildes uz apspriešanos[32], atzina, ka ir svarīgi pārskatīt pašreizējo azbesta arodekspozīcijas robežvērtību, un pieprasīja plašāku darbības jomu saskaņā ar DAAID. Cita starpā tās ierosināja: i) paplašināt DAAID darbības jomu, iekļaujot tajā atjauninātu sarakstu ar visiem zināmajiem šķiedru veidiem, kam ir līdzīga kaitīga ietekme uz cilvēka veselību; ii) svītrot jēdzienus par sporādisku ekspozīciju un zemas intensitātes ekspozīciju, kā arī par irstošu un neirstošu azbestu saturošiem materiāliem; un iii) aizliegt azbesta iekapsulēšanu un noslēgšanu. Tās arī sniedza ierosinājumus par tehniskiem aspektiem[33], no kuriem lielākā daļa jau ir ietverti DAAID vispārīgajos noteikumos, bet citi ir ārpus tās darbības jomas. To ierosinājumi atspoguļo Eiropas Parlamenta rezolūcijas priekšlikumus[34]. Daži ierosinājumi pārsniedz darba aizsardzības politikas jomu, piemēram, obligāts ēku skrīnings vai valsts azbesta reģistra izveide. Citi ierosinājumi pārsniedz ES kompetences jomas, piemēram, tiesību akta priekšlikums par arodslimību atzīšanu, nosakot minimālos standartus attiecībā uz atzīšanas procedūrām un kompensāciju cietušajiem.

Trīs apspriešanā iesaistījušās darba devēju organizācijas[35] atbalstīja mērķi efektīvi aizsargāt darba ņēmējus pret eksponētību bīstamām ķīmiskām vielām, tostarp vajadzības gadījumā noteikt arodekspozīcijas robežvērtības ES līmenī. Tās uzskatīja, ka tas ir darba ņēmēju un uzņēmumu interesēs un palīdz nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem. Tomēr tās arī pauda zināmas bažas par pieeju, kas izmantota šādu vērtību noteikšanai. Divas darba devēju organizācijas[36] uzsvēra, ka jebkurai arodekspozīcijas robežvērtības pārskatīšanai ir jābalstās uz pamatotiem zinātniskiem pierādījumiem un rūpīgu tehniskās un ekonomiskās īstenojamības un sociālekonomiskās ietekmes novērtējumu, attiecībā uz kuru *ACSH* ir ļoti svarīga loma.

---

32 Eiropas Arodbiedrību konfederācija un Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācija.

33 Piemēram, noteikt minimālās tehniskās prasības azbesta šķiedru koncentrācijas samazināšanai, darba ņēmēju personiskās eksponētības reprezentatīvu paraugu ņemšanu u. c.

34 Eiropas Parlamenta 2021. gada 20. oktobra rezolūcija ar ieteikumiem Komisijai par darba ņēmēju aizsardzību pret azbestu (2019/2182(INL), OV C 184., 5.5.2022., 45. lpp.).

35 *BusinessEurope*, *SMEunited* (Eiropas Amatniecības un MVU asociācija) un Eiropas Būvniecības nozares federācija.

36 *BusinessEurope* un *SMEunited*.

Apspriešanās otrajā posmā divas darba ņēmēju organizācijas, kas piedalījās apspriešanā[37], atzina, ka ir svarīgi vēl vairāk uzlabot darba ņēmēju aizsardzību pret eksponētību azbestam, un atbalstīja AR pārskatīšanu DAAID ietvaros. Abas darba ņēmēju organizācijas atkārtoti apliecināja savu nostāju, ko bija paudušas jau apspriešanās pirmajā posmā, aicinot veikt tos pašus pasākumus, kas ierosināti Eiropas Parlamenta rezolūcijā.

Trīs no četrām darba devēju organizācijām, kas atbildēja gan uz pirmo, gan otro apspriešanās posmu[38], atkārtoja savus iepriekšējos paziņojumus. Eiropas Kuģu būvētavu un ostas iekārtu ražotāju apvienība, kas atbildēja tikai uz apspriešanās otro posmu, norādīja, ka iekapsulēšana ir labākā un drošākā metode rīcībai ar azbestu jūrniecības nozarē.

Apspriešanās ar ACSH

Trīspusējo *ACSH* veido valstu valdību pārstāvji un darba ņēmēju un darba devēju organizāciju pārstāvji. Apspriešanās ar *ACSH* par šo priekšlikumu notika tās īpašajā Ķīmisko produktu jautājumu darba grupā saskaņā ar *ACSH* pilnvarām. Šajā pilnvarojumā Komisija lūdz Ķīmisko produktu jautājumu darba grupu aktīvi piedalīties prioritāšu ieteikšanā jaunu vai pārskatītu zinātnisko izvērtējumu veikšanai. Ķīmisko produktu jautājumu darba grupas atzinumā ir ņemts vērā *RAC* zinātniskais ieguldījums, kā arī sociālekonomiskie un īstenojamības faktori.

ACSH 2021. gada 24. novembrī pieņēma atzinumu[39] par saistošu ES arodekspozīcijas robežvērtību saskaņā ar DAAID. Šajā atzinumā tika panākta vienprātība par nepieciešamību būtiski samazināt pašreizējo saistošo arodekspozīcijas robežvērtību, lai labāk aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību, ņemot vērā zinātnes un tehnikas attīstību kopš pašreizējās arodekspozīcijas robežvērtības 0,1 šķiedras/cm³ pieņemšanas 2003. gadā. Tomēr vienprātība par ierosināmo robežvērtību netika panākta. Valdību interešu grupa (VIG) un Darba devēju interešu grupa (DDIG) vienojās, ka jaunā robežvērtība būtu jānosaka 0,01 šķiedras/cm³ apmērā, savukārt Darba ņēmēju interešu grupa (DŅIG) uzsvēra, ka tā dod priekšroku jaunai AR 0,001 šķiedras/cm³ apmērā, kas atbilst Eiropas Parlamenta rezolūcijā ierosinātajai robežvērtībai.

Ņemot vērā tehnikas attīstību, *ACSH* arī ierosināja aizstāt fāžu kontrasta mikroskopiju (*PCM*), kas pašlaik ir visplašāk izmantotā metode azbesta šķiedru mērīšanai gaisā darba vietā, ar modernāku un jutīgāku metodiku, kuras pamatā ir elektronmikroskopija (EM).

Šajā sakarā VIG uzsvēra, ka, tā kā daudzas dalībvalstis joprojām izmanto *PCM*, būs vajadzīgs pārejas periods, lai laboratorijas varētu iegādāties jaunu aprīkojumu, apmācīt tehniķus un organizēt starplaboratoriju salīdzināšanu. VIG piebilda, ka, pamatojoties uz to dalībvalstu pieredzi, kuras izmanto EM, laboratorijām būs vajadzīgi 2–3 gadi, lai pielāgotos. VIG ieteica ieviest jauno arodekspozīcijas robežvērtību ne vēlāk kā četrus gadus pēc grozošās direktīvas stāšanās spēkā, savukārt DDIG ierosināja ilgāku termiņu (4–5 gadi). DŅIG pieprasīja, lai jaunā arodekspozīcijas robežvērtība tiktu ieviesta iespējami drīz pēc atjauninātās DAAID stāšanās spēkā.

---

37 Eiropas Arodbiedrību konfederācija un Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācija.

38 *BusinessEurope*, *SMEunited*, Eiropas Būvniecības nozares federācija un Eiropas Kuģu būvētavu un ostas iekārtu ražotāju apvienība.

39 *ACSH* Atzinums par Eiropas Savienībai saistošo azbesta arodekspozīcijas robežvērtību saskaņā ar Direktīvu 2009/148/EK (dok. 008-21), pieņemts 24.11.2021.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Saskaņā ar DAAID pārskatot robežvērtības, Komisija ievēro pienācīgu procedūru, kas paredz zinātnisku atzinumu un konsultāciju saņemšanu no *ACSH*. Lai atbalstītu jebkuru darba drošības un veselības aizsardzības darbību, jo īpaši attiecībā uz azbestu, ir vajadzīgs stabils zinātnisks pamats. Šajā sakarā Komisija lūdza padomu no *RAC*.

RAC apkopo ļoti kvalitatīvas, salīdzināmas analītiskās zināšanas un nodrošina, ka Komisijas priekšlikumi, lēmumi un politika darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības jomā balstās uz pamatotiem zinātniskiem pierādījumiem. *RAC* locekļi ir augsti kvalificēti, attiecīgajā jomā specializējušies neatkarīgie eksperti, kas izvēlēti, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem. Viņi sniedz Komisijai atzinumus, kas ir noderīgi ES darba ņēmēju aizsardzības politikas izstrādē.

RAC zinātniskais atzinums, kas nepieciešams azbesta AR pārskatīšanai, tika pieņemts 2021. gada jūnijā[40]. Tajā apstiprināts, ka azbestam nav drošas ekspozīcijas robežvērtības, un tas nozīmē, ka jebkāda eksponētība azbestam galu galā var izraisīt ar azbestu saistītu slimību. Tādējādi tika iegūta ekspozīcijas un riska attiecība, ko atspoguļo kā attiecību starp ekspozīcijas robežvērtībām un saistīto risku.

Šai iniciatīvai Komisija ir izmantojusi *RAC* atzinumu par atjauninātu azbesta riska novērtējumu. Atzinumā ierosināts noteikt eksponētības un riska attiecību, kas izsaka pārmērīgu vēža (plaušu vēža un mezoteliomu) mirstības risku saistībā ar dažādiem eksponētības līmeņiem. Saistība starp dažādām ekspozīcijas vērtībām un vēža attīstības risku liecina par risku eksponētajiem darba ņēmējiem pie dažādām arodekspozīcijas robežvērtībām. Piemēram, ja ekspozīcijas vērtība ir vienāda ar pašreizējo arodekspozīcijas robežvērtību, pastāv risks, ka 125 no 100 000 eksponēto darbinieku varētu saslimt ar plaušu vēzi vai mezoteliomu.

- **Ietekmes novērtējums**

Šo priekšlikumu pamato ietekmes novērtējums. Ietekmes novērtējuma ziņojumu papildināja pētījums, kurā tika apkopota informācija, lai analizētu ietekmi uz veselību, sociālekonomisko un vidisko ietekmi saistībā ar iespējamiem DAAID grozījumiem[41]. 2022. gada 27. aprīlī Regulējuma kontroles padomei (RKP) tika iesniegts un tā pārskatīja ietekmes novērtējumu. 2022. gada 29. aprīlī par to tika sniegts pozitīvs atzinums ar atrunām. RKP piezīmes tika aplūkotas galīgajā ietekmes novērtējuma ziņojumā.

Tika izskatīti šādi dažādu azbesta robežvērtību varianti:

- pamatscenārijs, saskaņā ar kuru turpmāka ES rīcība netiks veikta (1. variants); un
- dažādu arodekspozīcijas robežvērtību varianti, ņemot vērā *RAC* zinātnisko novērtējumu[42], *ACSH* atzinumu[43] un dalībvalstīs spēkā esošās arodekspozīcijas robežvērtības (zinātniskais novērtējums sniedz stabilu, uz pierādījumiem balstītu pieeju, savukārt *ACSH* atzinums sniedz svarīgu informāciju pārskatīto arodekspozīcijas robežvērtību variantu sekmīgai īstenošanai).

---

40 *RAC* atzinums. Sk. 21. zemsvītras piezīmi.
41 Sk. 18. zemsvītras piezīmi.
42 *RAC* atzinums. Sk. 21. zemsvītras piezīmi.
43 Sk. 39. zemsvītras piezīmi.

Vairāki citi varianti tika atmesti jau sākumā, jo tie bija vai nu nesamērīgi, vai mazāk efektīvi iniciatīvas mērķu sasniegšanā. Šie noraidītie varianti bija saistīti ar veidu, kā noteikt arodekspozīcijas robežvērtību, izvēlēties citu instrumentu vai atbalstīt mazos un vidējos uzņēmumus (MVU). Neregulatīvas alternatīvas, piemēram, norādījumu dokumenti vai labas prakses piemēri, netika uzskatītas par pietiekami efektīvām šīs iniciatīvas mērķu sasniegšanai, jo to rezultātā tiktu izstrādāti nesaistoši noteikumi. Tika noraidīta arī atšķirīga risinājuma pieņemšana attiecībā uz MVU, jo ļoti liels skaits darba ņēmēju, kurus skārusi eksponētība azbestam, ir nodarbināti MVU, un visiem darba ņēmējiem vajadzētu būt vienādam aizsardzības līmenim neatkarīgi no uzņēmuma lieluma.

Komisija analizēja dažādo politikas risinājumu ekonomisko, sociālo un vides ietekmi. Minētās analīzes rezultāti ir izklāstīti šim priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā. Politikas varianti tika salīdzināti un vēlamais variants tika izvēlēts, pamatojoties uz šādiem kritērijiem: efektivitāte, lietderība un saskanība. Izmaksas un ieguvumi tika aprēķināti 40 gadu periodam. Lai pienācīgi ņemtu vērā vēža latentuma periodu, slimību slogs nākotnē tika aplēsts tādam pašam laikposmam. Visi analītiskās izpētes posmi atbilda Labāka regulējuma pamatnostādnēm[44].

Komisija salīdzināja paredzētos variantus un ņēma vērā dažādo *ACSH* interešu grupu nostājas. Pamatojoties uz to, Komisija izvēlējās vēlamo variantu, proti, noteikt arodekspozīcijas robežvērtību 0,01 šķiedras/cm³, aprēķinot vidējo daudzumu astoņās stundās (*TWA*), un pārvērta to attiecīgā tiesību normā, kas izklāstīta šajā priekšlikumā. Šis variants tiek uzskatīts par līdzsvarotu un pamatotu, ņemot vērā uzkrātos un ilgtermiņa ieguvumus attiecībā uz tādu veselības risku samazināšanu, ko rada darba ņēmēju eksponētība azbestam, un dzīvību glābšanu, neradot nesamērīgu slogu uzņēmumiem attiecīgajās nozarēs, tostarp mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem.

Ņemot vērā tehnikas attīstību un nepieciešamību izmērīt daudz zemākus eksponētības līmeņus, lai pārbaudītu atbilstību potenciāli pārskatītajai arodekspozīcijas robežvērtībai, visas *ACSH* interešu grupas vienojās, ka papildus *PCM* (pašlaik lietotā atsauces metode azbesta šķiedru kvantitatīvai noteikšanai darba vietā) varētu izmantot modernāku un jutīgāku metodiku, kuras pamatā ir EM. VIG un DDIG arī uzsvēra, ka būs vajadzīgs zināms laiks, lai īstenotu jauno mērīšanas metodi, jo daudzas dalībvalstis joprojām izmanto *PCM*. Tāpēc būs vajadzīgs pielāgošanās periods, lai laboratorijas varētu iegādāties jaunas iekārtas, apmācīt tehniķus un organizēt starplaboratoriju salīdzināšanu.

Tiek lēsts, ka bez ES rīcības darba ņēmēji, kas eksponēti azbestam, turpinās saskarties ar lielāku risku saslimt ar arodvēzi. Saskaņā ar pamatscenāriju[45], ja netiks veikti nekādi pasākumi, pašreizējie eksponētības līmeņi nākamo 40 gadu laikā ES-27 valstīs izraisīs 884 vēža gadījumus, kas saistīti ar arodekspozīciju azbestam[46], tādējādi tajā pašā laikposmā izraisot 707 nāves gadījumus. Ietekmes novērtējuma ziņojumu papildinošajā pētījumā[47] lēsts, ka šāda vēža gadījumu skaita veselības aprūpes izmaksas tiek lēstas no 228 miljoniem EUR līdz 438 miljoniem EUR.

Ietekme uz darba ņēmējiem

Ietekmes uz darba ņēmējiem ziņā šai iniciatīvai būtu jāpalīdz novērst arodekspozīcijas izraisīta vēža gadījumi, mazinot tādas sekas kā darba ņēmēju un viņus aprūpējošo ģimeņu

44 Pieejamas vietnē: https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_lv.
45 Pēc iespējas tuvāk nākotnes situācijai.
46 Tostarp mezotelioma un plaušu, balsenes un olnīcu vēzis.
47 Sk. 18. zemsvītras piezīmi.

ciešanas, sliktāka dzīves kvalitāte vai pasliktinājusies labklājība. Tiek lēsts, ka varētu novērst 663 vēža (plaušu vēža, mezoteliomu, balsenes vēža un olnīcu vēža) gadījumu. No ekonomiskā viedokļa raugoties, šīs iniciatīvas veselības nozares ieguvums lēšams no 166 miljoniem EUR līdz 323 miljoniem EUR. Turklāt plašāka sabiedrība var gūt labumu no samazinātas azbesta putekļu rašanās un izplatīšanās apkārtējās teritorijās, pateicoties paplašinātiem /uzlabotiem riska pārvaldības pasākumiem.

Ietekme uz darba devējiem

Attiecībā uz ietekmi uz darba devējiem – šī iniciatīva varētu palielināt darbības izmaksas uzņēmumiem, kuriem būs jāpielāgo sava darba prakse, lai tā atbilstu jaunajai arodekspozīcijas robežvērtībai. Minētās izmaksas ietvers riska pārvaldības pasākumu (tostarp elpceļu aizsardzības līdzekļu) papildizmaksas, paziņošanas un medicīniskās uzraudzības izmaksas, uzraudzības izmaksas un apmācības izmaksas. Ar zemāku robežvērtību saistītu papildu mērījumu iespējamās izmaksas uzņēmumiem radītu ļoti nelielu papildu administratīvo slogu. Izvēlētais variants uzņēmumiem radītu viszemākās izmaksas.

Tiek lēsts, ka tikai daži mazie uzņēmumi nedaudzās nozarēs (piemēram, elektroierīču remonta jomā) saskarsies ar mērenu negatīvu ietekmi. Izmaksas lielā mērā varētu tikt pārnestas uz klientiem.

Nav sagaidāms, ka vēlamā varianta dēļ ievērojams skaits uzņēmumu pārtrauktu darbību. Līdz ar to netiek prognozēts būtisks neto nodarbinātības zaudējums[48]. Ieguvumi no veselīgāka personāla varētu netieši ietekmēt uzņēmumu reputāciju, jo darbu ar azbestu, iespējams, retāk uztvertu kā riskantu darba virzienu, kas saistīts ar veselības problēmām. Tā rezultātā uzņēmumiem varētu būt vieglāk pieņemt darbā un paturēt darbiniekus, samazinot darbā pieņemšanas izmaksas un palielinot darba ņēmēju produktivitāti.

Priekšlikums neparedz nekādus papildu informācijas sniegšanas pienākumus un tādējādi nepalielinās administratīvo slogu uzņēmumiem.

Ietekme uz vidi

Ir maz izmērītu datu par ietekmi uz vidi. Tomēr, pamatojoties uz pašreizējiem noteikumiem par azbesta atkritumiem un par ēku nojaukšanas vai uzturēšanas darbībām, kas saistītas ar azbestu ēkās[49], tiek uzskatīts, ka azbesta izdalīšanās ir salīdzinoši zema. Ņemot vērā šos zemos izdalīšanās līmeņus, tiek uzskatīts, ka azbesta vidiskā ietekme ir salīdzinoši neliela, neraugoties uz azbesta šķiedru noturību un toksicitāti. Citi riska pārvaldības pasākumi, kas jāveic, lai ievērotu stingrāku arodekspozīcijas robežvērtību, var arī palīdzēt nedaudz mazināt vides eksponētību azbestam, lai gan maz ticams, ka tiks novērotas būtiskas atšķirības. Azbesta vidisko ietekmi mazina spēkā esošie ES tiesību akti atkritumu jomā, kas visaptveroši reglamentē azbesta atkritumu apsaimniekošanu vidi saudzējošā veidā, tiklīdz tie ir radušies[50].

---

48 Sk. 18. zemsvītras piezīmi.

49 Atkritumu pamatdirektīva (2008/98/EK) un Atkritumu poligonu direktīva (1999/31/EK), kas attiecas uz azbesta atkritumu apsaimniekošanu vidi saudzējošā veidā, un Komisijas publicētais *ES Būvniecības un nojaukšanas atkritumu apsaimniekošanas protokols* un *Vadlīnijas atkritumu revīzijām pirms ēku nojaukšanas un renovācijas darbiem*, kuru mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem droši aizvākt un apsaimniekot azbestu.

50 Saskaņā ar Direktīvas 2008/98/EK par atkritumiem 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu "celtnes, kas ir cieši saistītas ar zemi", ir izslēgtas no šīs direktīvas darbības jomas, jo tās neuzskata par atkritumiem.

Azbesta atkritumi ir klasificēti kā bīstami atkritumi[51]. Tāpēc saskaņā ar ES tiesību aktiem atkritumu jomā uz šādu atkritumu radīšanu, transportēšanu un apsaimniekošanu attiecas īpaši un stingrāki noteikumi, tostarp ziņošanas un izsekojamības pienākumi, lai nodrošinātu, ka atkritumi tiek apsaimniekoti vidi saudzējošā veidā veidā.

Tā kā papildu izmaksas, ko rada stingrākas arodekspozīcijas robežvērtības, uzņēmumi varētu pārnest uz patērētājiem, būtu jāapsver iespējamā negatīvā ietekme uz renovāciju un zaļajiem mērķiem (piemēram, atlikta renovācija un mazāks enerģijas ietaupījums). Jo stingrāka būs arodekspozīcijas robežvērtība, jo lielāka būs šī negatīvā ietekme. Ēkas rada 36 % siltumnīcefekta gāzu emisiju, kas izriet no enerģijas patēriņa. Ņemot vērā to, ka vairāk nekā 85 % pašreizējo ēku joprojām pastāvēs 2050. gadā, būs jāveic ēku energoefektivitātes renovācija, lai sasniegtu Eiropas zaļā kursa mērķus[52]. Šajā kontekstā Renovācijas viļņa stratēģijas[53] mērķis ir līdz 2030. gadam divkāršot energorenovācijas gada rādītāju. Specializēti renovācijas darbi, kas veicami, lai samazinātu enerģijas patēriņu, var palielināt īpašumu ilgtermiņa vērtību un radīt darbvietas un investīcijas, kas bieži vien sakņojas vietējās piegādes ķēdēs.

Ietekme uz klimata pārmaiņām

Azbestam piemīt spēja absorbēt lietus ūdenī izšķīdušas vai gaisā esošas oglekļa dioksīda molekulas[54], tādējādi tas var ietekmēt klimata pārmaiņas. Tomēr nav sagaidāms, ka šī iniciatīva ietekmēs klimata pārmaiņas, jo azbesta nonākšana vidē būs neliela.

No otras puses, klimata pārmaiņu izraisīti ekstremāli laikapstākļi var palielināt to azbesta materiālu eroziju, kuri joprojām atrodas ēkās (piemēram, jumta seguma loksnes un citi ārējās apdares būvmateriāli, kas satur azbestu), un tādējādi tos potenciāli izplatīt vidē.

Ietekme uz dalībvalstīm / valstu iestādēm

Ietekme uz dalībvalstīm /valstu iestādēm — dalībvalstīs, kurās ir noteiktas azbesta arodekspozīcijas robežvērtības, kas atbilst šajā iniciatīvā paredzētajai robežvērtībai vai ir zemākas par to, ietekme būs mazāka nekā dalībvalstīs, kurās ir noteiktas augstākas arodekspozīcijas robežvērtības. Paredzams, ka valstu iestāžu izmaksas, kas tiek lēstas aptuveni 390 000 EUR apmērā gadā, nebūs ievērojamas. Šīs izmaksas ir saistītas ar: i) transponēšanas izmaksām, kas saistītas ar tādu valsts noteikumu pieņemšanu, kuros ņemtas vērā arodekspozīcijas robežvērtības izmaiņas; ii) izmaksām, kas radīsies, izdarot izmaiņas pamatnostādnēs (arī ieteiktajos pasākumos, kas nodrošinās, lai arodekspozīcijas koncentrācija būtu ievērojami zemāka par arodekspozīcijas robežvērtību); un iii) izpildes, uzraudzības un tiesāšanas izmaksām. Izmaksas, kas minētas iii) punktā, rodas, apstrādājot tikai jaunus paziņojumus[55], un tiek lēsts, ka 40 gadu laikā tās būs no 650 miljoniem EUR līdz 2,18 miljardiem EUR jeb no 16,25 līdz 54,5 miljoniem EUR gadā.

---

51 Saskaņā ar III pielikumu Direktīvai 2008/98/EK par atkritumiem un Lēmumu 2000/532/EK par atkritumu sarakstu.

52 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c51fe6d1-5da2-11ec-9c6c-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF.

53 https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_renovation_wave_strategy.pdf.

54 https://www.technologyreview.com/2020/10/06/1009374/asbestos-could-be-a-powerful-weapon-against-climate-change-you-read-that-right/.

55 DAAID plānotā pārskatīšana nemaina paziņošanas sistēmu. Arodekspozīcijas robežvērtības samazināšana var netieši palielināt izmaksas dalībvalstīm un uzņēmumiem, ja palielinātos paziņojumu skaits. Šīs izmaksas drīzāk būtu saistītas ar to, kā dalībvalstīs (attiecībā uz paziņošanas sistēmu) pašlaik

Pamatojoties uz pieredzi, kas uzkrāta Vecāko darba inspektoru komitejas (*SLIC*) darbā, un ņemot vērā to, kā dažādās dalībvalstīs tiek organizēti izpildes pasākumi, maz ticams, ka azbesta robežvērtības pārskatīšanai DAAID būs kāda ietekme uz inspekciju vispārējām izmaksām. Inspekcijas galvenokārt tiek plānotas neatkarīgi no priekšlikuma, bieži vien reaģējot uz sūdzībām vai saskaņā ar attiecīgās iestādes inspekciju stratēģiju. Tomēr inspekcijas var veikt attiecīgās nozarēs, kurās sastopams azbests.

Šai iniciatīvai arī būtu jāpalīdz samazināt dalībvalstu sociālā nodrošinājuma un veselības aprūpes sistēmu finansiālos zaudējumus, jo tā novērš veselības problēmas. Aplēstie ieguvumi publiskajām iestādēm (3,4 miljoni EUR 40 gadu laikā) ir mazāki nekā kvantificētās izmaksas (aptuveni 421 miljons EUR 40 gadu laikā).

Attiecībā uz spēkā esošo tiesību aktu vienkāršošanu un efektivitātes palielināšanu vēlamais variants novērš nepieciešamību dalībvalstīm veikt pašām savu zinātnisko analīzi, lai pārskatītu arodekspozīcijas robežvērtības. Vienkāršošana arī palīdz darba devējiem nodrošināt atbilstību tiesību aktiem, jo īpaši darba devējiem, kas darbojas vairākās dalībvalstīs.

Ieguldījums ilgtspējīgā attīstībā

Iniciatīva palīdzēs sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) attiecībā uz labu veselību un labklājību (3. IAM) un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību un ekonomikas izaugsmi (8. IAM). Paredzams, ka tā pozitīvi ietekmēs IAM attiecībā uz rūpniecību, inovāciju un infrastruktūru (9. IAM) un atbildīgu ražošanu un patēriņu (12. IAM).

Ietekme uz digitalizāciju

Lai gan ietekme uz digitalizāciju netika sīki analizēta, sagaidāms, ka tā būs pozitīva, piemēram, tāpēc, ka tiek izstrādāti mākslīgā intelekta rīki apvienojumā ar mērīšanas metodēm, kas nodrošina efektīvāku šķiedru skaitīšanu, vai tiek izstrādātas robotizētas sistēmas ēku atbrīvošanai no azbesta.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Ietekme uz MVU

Šis priekšlikums neparedz izņēmumus mikrouzņēmumiem vai MVU. Saskaņā ar DAAID MVU nav atbrīvoti no pienākuma līdz minimumam un jebkurā gadījumā zem DAAID 8. pantā noteiktās robežvērtības samazināt darba ņēmēju eksponētību azbesta vai azbestu saturošu materiālu putekļiem darba vietā.

Šajā priekšlikumā paredzētajai azbesta robežvērtības pārskatīšanai nevajadzētu ietekmēt MVU, kas atrodas dalībvalstīs, kuru nacionālās robežvērtības ir vai nu vienādas ar ierosinātajām vērtībām, vai zemākas par tām. Tomēr ekonomiska ietekme var būt uz MVU un citiem uzņēmumiem dalībvalstīs, kurās attiecībā uz azbestu pašlaik ir noteiktas augstākas arodekspozīcijas robežvērtības.

Samazinātā azbesta arodekspozīcijas robežvērtība, visticamāk, ietekmēs mazos uzņēmumus, kas veido 99,32 % no uzņēmumiem, kuri strādā ar azbestu visās nozarēs.

---

tiek īstenota DAAID, nevis ar administratīvu pienākumu, ko uzliek arodekspozīcijas robežvērtības izmaiņas.

Paredzams, ka izmaksas nedaudz ietekmēs (izmaksu/apgrozījuma attiecība: 2–4 %) tādas nozares kā elektroiekārtu remonts, kuģu un laivu remonts un apkope un mehānisko transportlīdzekļu apkope un remonts (0,02 % no visiem uzņēmumiem, kas darbā saskaras ar azbestu). Izņemot MVU, kuri darbojas minētajās nozarēs, lielāko daļu MVU izmaksu pieaugums var neietekmēt.

Tāpēc var secināt, ka vispārējā analīzē, kas izklāstīta šim priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā, ir pienācīgi ņemtas vērā MVU īpatnības, ierobežojumi un īpašās problēmas.

Ietekme uz ES konkurētspēju vai starptautisko tirdzniecību

Šī iniciatīva pozitīvi ietekmēs konkurenci vienotajā tirgū: i) samazinot konkurences atšķirības starp uzņēmumiem, kas darbojas dalībvalstīs ar atšķirīgām nacionālajām azbesta arodekspozīcijas robežvērtībām; un ii) sniedzot lielāku noteiktību par ekspozīcijas robežvērtību, kas ir saistoša visā ES.

Zemākas arodekspozīcijas robežvērtības ieviešana mazāk ietekmēs to uzņēmumu konkurētspēju, kuri jau tuvāk ievēro kādu no novērtētajām arodekspozīcijas robežvērtībām. Tas jo īpaši attiecas uz uzņēmumiem, kas darbojas Francijā, Dānijā, Nīderlandē un Vācijā, kur arodekspozīcijas robežvērtības ir līdzīgas vai zemākas par ierosināto arodekspozīcijas robežvērtības variantu (0,01 šķiedras/cm^3).

Tas varētu padarīt šos uzņēmumus izmaksu ziņā konkurētspējīgākus salīdzinājumā ar uzņēmumiem, kas tradicionāli darbojas citur ES vai ārpus ES. Tomēr lielāko daļu ar azbestu saistīto darbu veic *in situ* (t. i., ēkas atrašanās vietā). Līdz ar to uzņēmumi nevar izmantot konkurences priekšrocības, kas izriet no ne tik stingrām prasībām to izcelsmes valstī. Lai gan lielāko daļu ar azbestu saistīto darbību veic uzņēmumi, kas darbojas tikai vienā dalībvalstī, lielāki uzņēmumi (un mazākā mērā arī vidēji uzņēmumi), kuru darbības vietas atrodas vairākās dalībvalstīs, varētu gūt labumu no administratīvās vienkāršošanas, pateicoties saskaņotam atbilstības prasību kopumam.

- **Pamattiesības**

Ietekme uz pamattiesībām uzskatāma par pozitīvu, jo īpaši attiecībā uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 2. pantu (tiesības uz dzīvību) un 31. pantu (godīgi un taisnīgi darba apstākļi).

Attiecībā uz dzimumu līdztiesību: 97 % darba ņēmēju būvniecības nozarē ir vīrieši[56].

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikumam nav vajadzīgs papildu budžets un personāla resursi ES budžetam vai ES izveidotajām struktūrām.

[56] *Eurostat, Jobs still split along gender lines.*

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Šīs direktīvas ietekmes uzraudzībā izmanto šādus pamatrādītājus: i) arodslimību un ar darbu saistītu vēža gadījumu skaits ES; un ii) ar arodvēzi saistīto izmaksu samazināšana uzņēmumiem un sociālās drošības sistēmām ES.

Pirmā rādītāja uzraudzības pamatā ir: i) *Eurostat* savāktie pieejamie dati; ii) dati, ko darba devēji saskaņā ar KMRD 14. panta 8. punktu ir paziņojuši kompetentajām valsts iestādēm par vēža gadījumiem, kuri konstatēti saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi un kuri izriet no arodeksponētības azbestam, un kuriem Komisija var piekļūt saskaņā ar KMRD 18. pantu; un iii) dati, ko dalībvalstis saskaņā ar DAAID 22. pantu iesniegušas par ziņojumu iesniegšanu Komisijai par DAAID praktisko īstenošanu atbilstīgi Darba aizsardzības pamatdirektīvas 17.a pantam.

Lai sekotu līdzi otrajam rādītājam, ir jāsalīdzina aplēstie dati par arodvēža radīto slogu ekonomisko zaudējumu un veselības aprūpes izmaksu ziņā un dati, kas par šiem aspektiem iegūti pēc pārskatītās redakcijas pieņemšanas. Produktivitātes zudumu un veselības aprūpes izmaksas var aprēķināt, izmantojot arodvēža gadījumu skaitu un arodvēža izraisīto nāves gadījumu skaitu.

Grozīto noteikumu transponēšanas atbilstību novērtēs divos posmos (transponēšana un atbilstības pārbaudes). Komisija izvērtēs ierosinātā grozījuma praktisko īstenošanu kā daļu no periodiskā novērtējuma, kas tai jāveic saskaņā ar Darba aizsardzības pamatdirektīvas 17.a pantu. Piemērošanu un izpildi uzraudzīs valstu iestādes, konkrēti — valstu darba inspekcijas.

ES līmenī *SLIC* informē Komisiju par jebkādām praktiskām problēmām, kas saistītas ar DAAID izpildi, arī par grūtībām saistībā ar saistošas azbesta robežvērtības ievērošanu.

Uzticamu datu vākšana šajā jomā ir sarežģīta. Tāpēc Komisija un Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (*EU-OSHA*) aktīvi strādā pie datu kvalitātes un pieejamības uzlabošanas, lai varētu precīzāk novērtēt ierosinātās iniciatīvas faktisko ietekmi un izstrādāt papildu rādītājus (piemēram, par mirstību, ko izraisījis arodvēzis).

Pašreizējie projekti, kas rada noderīgus datus, ietver sadarbību ar valstu iestādēm saistībā ar Eiropas arodslimību statistikas datu vākšanu[57] un *EU-OSHA* veiktu strādājošo arodekspozīcijas apsekojumu par vēža riska faktoriem[58]. Pēc likumdošanas darbībām jāseko efektīvai īstenošanai darbavietās. Uzņēmumi var izmantot plašu rīku, informācijas un labas prakses klāstu, ko nodrošina *EU-OSHA* kā daļu no Veselīgu darbavietu kampaņas par bīstamām vielām[59].

Komisija sadarbībā ar *ACSH* arī plāno izstrādāt pamatnostādnes, kas palīdzētu piemērot DAAID, tiklīdz tās ierosinātais grozījums būs pieņemts. Pamatnostādnes varētu sniegt padziļinātu informāciju par noteikumiem, kas jau ir iekļauti pašreizējā DAAID redakcijā (piemēram, par apmācību un individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošanu). Daži no šiem

---

57 https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics.

58 https://osha.europa.eu/lv/facts-and-figures/workers-exposure-survey-cancer-risk-factors-europe. Sākotnēji apsekojumu veiks kopumā reprezentatīvā sešu dalībvalstu izlasē, tas aptvers 24 vēža riska faktorus, to vidū azbestu, un pirmie konstatējumi gaidāmi 2023. gadā.

59 Kampaņai bija vairāki mērķi, to vidū izpratnes veicināšana par to, cik svarīgi ir novērst bīstamu vielu radītos riskus, veicināt riska novērtēšanu, palielināt informētību par risku, ko rada eksponētība kancerogēniem darba vietā, vai vairot zināšanas par tiesisko regulējumu. Tā tika veikta 2018. un 2019. gadā. Viens no elementiem ir vadlīniju un labas prakses datubāze, kas pieejama tīmekļa vietnē https://osha.europa.eu/lv/themes/dangerous-substances/practical-tools-dangerous-substances.

noteikumiem ir dalībvalstu kompetencē (piemēram, azbesta aizvākšanas uzņēmumu sertifikācija), taču varētu būt lietderīgi tos precizēt un sniegt atzinumu par tiem.

Ir ļoti svarīgi veicināt atbilstošu apmācību darba ņēmējiem, kuri rīkojas ar azbestu, veicot būvniecības, renovācijas un nojaukšanas darbus. Pamatnostādnes varētu palīdzēt dalībvalstīm un darba devējiem, jo īpaši MVU, nodrošināt, ka darba ņēmēji ir informēti par veicamajiem piesardzības pasākumiem, lai panāktu visaugstāko aizsardzības līmeni.

Pamatnostādnēs varētu pievērsties arī citiem jautājumiem, kas saistīti ar dekontaminācijas procedūru, papildinot pašreizējos DAAID noteikumus par:

darba plāna izstrādi pirms nojaukšanas darbu sākšanas vai azbesta un/vai azbestu saturošu ražojumu aizvākšanas no ēkām, būvēm, iekārtām vai instalācijām vai no kuģiem, kurā pēc kompetento iestāžu pieprasījuma jāiekļauj informācija par darbu veicēju aizsardzību un dekontamināciju (13. panta 2. punkta trešās daļas d) apakšpunkta i) punkts); un

darba ņēmēju apmācību, kas ļauj viņiem iegūt vajadzīgās zināšanas un prasmes attiecībā uz profilaksi un drošību, jo īpaši attiecībā uz dekontaminācijas procedūrām (14. panta 2. punkta g) apakšpunkts).

Pamatnostādnēs varētu pievērsties arī dažiem noteikumiem, kas ir dalībvalstu kompetencē (piemēram, azbesta aizvākšanas uzņēmumu sertifikācija). Papildu atbalsts attiecībā uz šiem noteikumiem varētu būt lietderīgs. Pamatnostādnēs varētu arī sniegt praktisku informāciju par jēdzieniem, kas saistīti ar DAAID īstenošanu, piemēram, sporādiska un zemas intensitātes ekspozīcija, neirstamība, paraugu ņemšana, darba plāni, paziņojumi valstu iestādēm, individuālo aizsardzības līdzekļu atbilstības pārbaudes, medicīnisko datu un medicīnisko izziņu glabāšana. Vajadzības gadījumā pamatnostādnēs tiktu iekļauti katrai nozarei specifiski risinājumi. Tas ļautu visām iesaistītajām personām veikt plānoto renovāciju, nodrošinot darba ņēmēju visaugstākā līmeņa aizsardzību pret eksponētību azbestam.

- **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Dalībvalstīm jānosūta Komisijai to valsts noteikumu teksts, ar kuriem tiek transponēta DAAID, un šo noteikumu un DAAID atbilstības tabula. Ir vajadzīga skaidra informācija par jauno noteikumu transponēšanu, lai nodrošinātu atbilstību šajā priekšlikumā noteiktajām minimālajām prasībām.

Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir ierosināts, ka dalībvalstis informē Komisiju par saviem transponēšanas pasākumiem, iesniedzot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp DAAID komponentiem un valsts transponēšanas instrumentu attiecīgajām daļām.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

1. pants

1. pantā paredzēts grozīt DAAID, jo īpaši attiecībā uz azbesta robežvērtības atjaunināšanu un citiem maznozīmīgiem aspektiem, kas saistīti ar pašreizējās arodekspozīcijas robežvērtības pazemināšanu (piemēram, mērīšanas metodes un tehniski un lingvistiski precizējumi un pielāgojumi DAAID tekstā).

Tādēļ tiek ierosināts 8. pantu aizstāt ar jaunu 8. pantu, kurā noteikts, ka darba devējiem jānodrošina, lai neviens darba ņēmējs netiktu eksponēts tādai azbesta koncentrācijai gaisā, kas pārsniedz 0,01 šķiedru/cm^3, aprēķinot vidējo daudzumu astoņās stundās (*TWA*).

Arodekspozīcijas robežvērtību 0,01 šķiedras/cm³ ir iespējams izmērīt ar *PCM*, tādēļ pārskatītās arodekspozīcijas robežvērtības īstenošanai nav vajadzīgs pārejas periods.

Tomēr, ņemot vērā *ACSH* atzinumu, modernākas un sensitīvākas uz elektronmikroskopiju balstītas metodes izmantošana papildus ieteicamajai šķiedru skaitīšanai ar *PCM* ir pantā skaidri minēta kā metode, kas dod līdzvērtīgus vai labākus rezultātus nekā *PCM*.

Lai izvairītos no neskaidrībām un atšķirīgām interpretācijām, tika iekļauts skaidrs noteikums, ka azbests DAAID nozīmē ir kancerogēns un ka azbests ir šķiedrveida silikāti, kas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008[60] klasificēti kā 1A kategorijas kancerogēni.

1. pantā arī precizēts darba devēju pienākums līdz minimumam samazināt darba ņēmēju eksponētību putekļiem, ko rada azbests vai azbestu saturoši materiāli, darba vietā, norādot, ka jebkurā gadījumā tā jāsamazina tiktāl, ciktāl tas tehniski iespējams zem priekšlikumā noteiktās robežvērtības.

Darba devēju pienākums veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai iegūtu informāciju no telpu īpašniekiem un noteiktu iespējamos azbestu saturošus materiālus pirms nojaukšanas vai uzturēšanas darbu sākšanas, ir paplašināts nolūkā aptvert citus attiecīgus informācijas avotus, piemēram, attiecīgos reģistrus.

2. līdz 4. pants

2.–4. pantā ietverti noteikumi par transponēšanu dalībvalstu tiesību aktos. 3. pantā ir noteikta ierosinātās direktīvas spēkā stāšanās diena.

[60] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

2022/0298 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

ar ko groza Direktīvu 2009/148/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 153. panta 2. punkta b) apakšpunktu saistībā ar 153. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu[61],

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru[62],

tā kā:

(1) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/148/EK[63] ir iecerēts aizsargāt darba ņēmējus pret risku, ko viņu veselībai un drošībai rada eksponētība azbestam darba vietā. Minētajā direktīvā ar vispārēju principu sistēmu, kas ļauj dalībvalstīm nodrošināt minimālo prasību konsekventu piemērošanu, ir noteikts konsekvents aizsardzības līmenis pret risku, kas saistīts ar eksponētību azbestam darba vietā. Šo minimālo prasību mērķis ir aizsargāt darba ņēmējus Savienības līmenī, savukārt dalībvalstis var noteikt stingrākus noteikumus.

(2) Šīs direktīvas noteikumi būtu jāpiemēro, neskarot stingrākus un/vai konkrētākus noteikumus, kas ietverti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/37/EK[64].

(3) Azbests ir ļoti bīstama kancerogēna viela, kas joprojām ietekmē dažādas ekonomikas nozares, piemēram, celtniecību un renovāciju, kalnrūpniecību un karjeru izstrādi, atkritumu apsaimniekošanu un ugunsdzēsību, kurās darba ņēmēji ir pakļauti lielam eksponētības riskam. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.

---

61 OV C 56, 16.2.2021., 63. lpp.

62 Eiropas Parlamenta XXXXX nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes XXXXX lēmums.

63 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/148/EK (2009. gada 30. novembris) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā (Dokuments attiecas uz EEZ).
OV L 330, 16.12.2009, p. 28.

64 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/37/EK (2004. gada 29. aprīlis) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu, mutagēnu vai reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu iedarbību darbā (Sestā atsevišķā direktīva Padomes Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 158, 30.4.2004., 50. lpp.).

1272/2008[65] azbesta šķiedras klasificē kā 1A kategorijas kancerogēnu. Azbesta šķiedru ieelpošana no gaisa var izraisīt tādas nopietnas slimības kā mezoteliomu un plaušu vēzi, bet pirmās slimības pazīmes var parādīties vidēji pat 30 gadus pēc eksponētības, kā rezultātā izraisot ar darbu saistītus nāves gadījumus.

(4) Ņemot vērā jaunos zinātniskos un tehnoloģiskos sasniegumus šajā jomā, ir iespējams uzlabot to darba ņēmēju aizsardzību, kuri ir eksponēti azbestam, un tādējādi vēl vairāk samazināt darba ņēmēju iespējamību saslimt ar azbesta izraisītām slimībām. Azbests ir kancerogēns visās devās, un zinātniski nav iespējams noteikt robežvērtības, kuras nepārsniedzot, tā ekspozīcijai nebūtu nelabvēlīgas ietekmes uz veselību. Tā vietā var iegūt ekspozīcijas un riska attiecību (*ERR*), kas atvieglo arodekspozīcijas robežvērtības (AR) noteikšanu, ņemot vērā pieņemamu palielināta riska līmeni. Tādēļ azbesta arodekspozīcijas robežvērtība būtu jāpārskata, lai samazinātu risku, pazeminot ekspozīcijas koncentrāciju.

(5) Eiropas Vēža uzveikšanas plāns[66] atbalsta nepieciešamību rīkoties, lai aizsargātu darba ņēmējus pret kancerogēnām vielām. Azbestam eksponēto darba ņēmēju aizsardzības uzlabošana būs svarīga arī zaļās pārkārtošanās un Eiropas zaļā kursa īstenošanas kontekstā, cita starpā jo īpaši saistībā ar Eiropas renovācijas vilni[67]. Arī pilsoņu ieteikumos saistībā ar konferenci par Eiropas nākotni[68] tika uzsvērts, cik svarīgi ir taisnīgi darba apstākļi, jo īpaši Direktīvas 2009/148/EK pārskatīšana.

(6) Saistoša azbesta arodekspozīcijas robežvērtība, kuru nedrīkst pārsniegt, ir svarīgs elements vispārējā sistēmā, kas ar Direktīvu 2009/148/EK ir izveidota darba ņēmēju aizsardzībai, papildus atbilstošiem riska pārvaldības pasākumiem un atbilstošu elpceļu un citu individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšanai.

(7) Direktīvā 2009/148/EK noteiktā azbesta robežvērtība būtu jāpārskata, ņemot vērā Komisijas novērtējumus un jaunākos zinātniskos pierādījumus un tehniskos datus. Tās pārskatīšana ir arī efektīvs veids, kā nodrošināt, ka profilaktiskie un aizsardzības pasākumi tiek attiecīgi atjaunināti visās dalībvalstīs.

(8) Minētajā direktīvā būtu jānosaka pārskatītās robežvērtības, ņemot vērā pieejamo informāciju, tostarp jaunākos zinātniskos pierādījumus un tehniskos datus, kā arī pamatīgi izvērtējot sociālekonomisko ietekmi un to, kādi protokoli un metodes ir pieejamas ekspozīcijas mērīšanai darba vietā. Minētās informācijas pamatā vajadzētu būt ar Regulu (EK) Nr. 1907/2006 izveidotās Eiropas Ķimikāliju aģentūras (*ECHA*) Riska novērtēšanas komitejas (*RAC*) atzinumiem un ar Padomes 2003. gada 22. jūlija

---

65 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (Dokuments attiecas uz EEZ).
OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.

66 https://ec.europa.eu/health/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf.

67 "Renovācijas vilnis: renovācijas apjoma divkāršošana, lai samazinātu emisijas, veicinātu atveseļošanu un mazinātu enerģētisko nabadzību", COM(2020) 662 final.

68 Konferences par Eiropas nākotni. Ziņojums par galīgo iznākumu (2022. gada maijs). https://prod-cofe-platform.s3.eu-central-1.amazonaws.com/8pl7jfzc6ae3jy2doji28fni27a3?response-content-disposition=inline%3B%20filename%3D%22CoFE_Report_with_annexes_EN.pdf%22%3B%20filename%2A%3DUTF-8%27%27CoFE_Report_with_annexes_EN.pdf&response-content-type=application%2Fpdf&X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIA3LJJXGZPDFYVOW5V%2F20220917%2Feu-central-1%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20220917T104038Z&X-Amz-Expires=300&X-Amz-SignedHeaders=host&X-Amz-Signature=6806caf5fd75a86ad4e907b934b2194de4c3c0c756a8d2a34c5e8b68985ffbde.

lēmumu[69] izveidotās Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas (*ACSH*) atzinumiem.

(9) Ņemot vērā attiecīgās zinātniskās atziņas un līdzsvarotu pieeju, vienlaikus nodrošinot pienācīgu darba ņēmēju aizsardzību Savienības līmenī un izvairoties no nesamērīgi nelabvēlīgiem ekonomiskiem apstākļiem un sloga skartajiem uzņēmējiem (tostarp MVU), būtu jānosaka pārskatīta arodekspozīcijas robežvērtība, proti, 0,01 šķiedras/cm^3, aprēķinot vidējo daudzumu astoņās stundās (*TWA*). Šīs līdzsvarotās pieejas pamatā ir sabiedrības veselības mērķis, kas tiecas nodrošināt nepieciešamo azbesta drošu aizvākšanu. Ir arī apsvērta iespēja ierosināt tādu arodekspozīcijas robežvērtību, kurā ņemti vērā ekonomiski un tehniski apsvērumi, lai nodrošinātu efektīvu aizvākšanu.

(10) Komisija saskaņā ar Līguma 154. pantu ir veikusi divposmu apspriešanos ar darba devējiem un darba ņēmējiem Savienības līmenī. Komisija ir arī apspriedusies ar *ACSH*, kas ir pieņēmusi atzinumu, kurā sniegta arī informācija par pārskatīto arodekspozīcijas robežvērtību variantu sekmīgu īstenošanu. Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju[70], kurā aicināja iesniegt priekšlikumu atjaunināt Direktīvu 2009/148/EK, lai stiprinātu Savienības pasākumus darba ņēmēju aizsardzībai pret azbesta radītajiem draudiem.

(11) Optiskā mikroskopija ir pašlaik visbiežāk lietotā metode azbesta koncentrācijas ikdienas mērījumiem, lai arī tās izšķirtspēja neļauj konstatēt vismazākās veselībai kaitīgās šķiedras. Arodekspozīcijas robežvērtību 0,01 šķiedras/cm³ ir iespējams izmērīt ar fāžu kontrasta mikroskopu (*PCM*), tādēļ pārskatītās arodekspozīcijas robežvērtības īstenošanai nav vajadzīgs pārejas periods. Saskaņā ar *ACSH* atzinumu būtu jāizmanto modernāka un sensitīvāka metodika, kuras pamatā ir elektronmikroskopija, vienlaikus ņemot vērā to, ka ir vajadzīgs pienācīgs pielāgošanās periods un dažādu elektronmikroskopijas metožu lielāka saskaņošana ES līmenī.

(12) Ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/148/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/37/EK noteiktās prasības ekspozīciju samazināt līdz minimumam, darba devējiem būtu jānodrošina, ka risks, kas saistīts ar darba ņēmēju eksponētību azbestam darba vietā, tiek samazināts līdz minimumam un jebkurā gadījumā tiktāl, ciktāl tas tehniski iespējams.

(13) Ir vajadzīgi īpaši kontroles pasākumi un piesardzības pasākumi darba ņēmējiem, kas ir eksponēti vai varētu tikt eksponēti azbestam, piemēram, piemērojot darba ņēmējiem dekontaminācijas procedūru un nodrošinot ar to saistītu apmācību, lai ievērojami samazinātu ar šādu ekspozīciju saistītos riskus.

(14) Būtiska nozīme ir azbestam eksponētu darba ņēmēju veselības aizsardzības profilaktiskiem pasākumiem, kā arī dalībvalstīm paredzētajām saistībām attiecībā uz minēto darba ņēmēju medicīnisko uzraudzību, jo īpaši iespēju turpināt veselības uzraudzību pēc eksponētības.

(15) Darba devējiem būtu jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai noteiktu iespējamos azbestu saturošus materiālus, vajadzības gadījumā iegūstot informāciju no telpu īpašniekiem, kā arī no citiem informācijas avotiem, arī no attiecīgajiem reģistriem. Darba devējiem pirms azbesta aizvākšanas projekta uzsākšanas būtu jānosaka, vai ēkās vai instalācijās

---

[69] Padomes Lēmums (2003. gada 22. jūlijs) par Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas izveidošanu (OV C 218, 13.9.2003., 1. lpp.).

[70] Eiropas Parlamenta 2021. gada 20. oktobra rezolūcija ar ieteikumiem Komisijai par darba ņēmēju aizsardzību pret azbestu (2019/2182(INL)) (OV C 184, 5.5.2022., 45. lpp.)

ir vai varētu būt azbests, un šī informācija būtu jāpaziņo cilvēkiem, kas var tikt eksponēti azbestam, tā klātbūtnes dēļ, kā arī apkopes vai citu ēkā vai uz ēkas notiekošu darbību laikā.

(16) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi – proti, aizsargāt darba ņēmējus pret veselības un drošības apdraudējumu, kā arī novērst šādu apdraudējumu, ko rada vai varētu radīt eksponētība azbestam darba vietā, – nevar pietiekami sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet mēroga un iedarbības dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

(17) Tā kā šī direktīva attiecas uz darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzību darba vietā, tā būtu jātransponē divu gadu laikā pēc tās spēkā stāšanās dienas.

(18) Tāpēc Direktīva 2009/148/EK būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Grozījumi Direktīvā 2009/148/EK

Direktīvu 2009/148/EK groza šādi:

1) direktīvas 1. panta 1. punktā pievieno šādu trešo daļu:

"***Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/37/EK* noteikumus piemēro, ja tie ir labvēlīgāki darba ņēmēju veselībai un drošībai darbā.***"

* Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/37/EK (2004. gada 29. aprīlis) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu, mutagēnu vai reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu iedarbību darbā (Sestā atsevišķā direktīva Padomes Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 158, 30.4.2004., 50. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/431 (2022. gada 9. marts) (OV L 88, 16.3.2022., 1.–14. lpp.).;

2) direktīvas 2. pantu aizstāj ar šādu:

"2. pants

Šajā direktīvā "azbests" ir šādi šķiedrveida silikāti***, kas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008* klasificēti kā 1A kategorijas kancerogēni***:

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1.–1355. lpp.).

1. a) azbesta aktinolīts, *CAS** 77536-66-4;

b) azbesta amozīts (gruenerīts), *CAS* 12172-73-5;

c) azbesta antofilīts, *CAS* 77536-67-5;

d) azbesta krizotils, *CAS*12001-29-5;

e) azbesta krokidolīts, *CAS* 12001-28-4;

f) azbesta tremolīts, *CAS* 77536-68-6.”

**CAS*: Informatīvā ķīmijas dienesta indeksa numurs.”;

3) direktīvas 6. pantu aizstāj ar šādu:

“6. pants

Attiecībā uz visām 3. panta 1. punktā minētajām darbībām darba ņēmēju eksponētību putekļiem, ko rada azbests vai azbestu saturoši materiāli, darba vietā samazina līdz minimumam un jebkurā gadījumā ***tiktāl, ciktāl tehniski iespējams*** zem 8. pantā noteiktās robežvērtības, jo īpaši veicot šādus pasākumus:

a) cik vien iespējams samazina to darba ņēmēju skaitu, kuri ir eksponēti vai varētu tikt eksponēti putekļiem, ko rada azbests vai azbestu saturoši materiāli;

b) darba procesus plāno tā, lai neradītu azbesta putekļus vai — ja tas nav iespējams — lai novērstu azbesta putekļu nokļūšanu gaisā;

c) nodrošina, ka ir iespējams regulāri un efektīvi tīrīt un apkopt visas telpas un iekārtas, ko izmanto azbesta apstrādē;

d) azbestu vai azbestu saturošus materiālus, kas rada putekļus, glabā un pārvadā piemērotā noslēgtā iepakojumā;

e) atkritumus savāc un izved no darba vietas cik vien iespējams ātri un attiecīgi noslēgtā iepakojumā ar etiķeti, kurā norādīts, ka atkritumos ir azbests. Šis pasākums neattiecas uz ieguvi. Ar šādiem atkritumiem rīkojas saskaņā ar ***Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK****.

* Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).”;

4) direktīvas 7. panta 6. punkta pirmo daļu aizstāj ar šādu:

“Šķiedru skaitīšanu veic ar fāžu kontrasta mikroskopu (*PCM*) atbilstīgi metodei, ko 1997. gadā ieteikusi Pasaules Veselības organizācija (PVO)*, vai, ***ja iespējams,*** izmantojot citu metodi, ar kuru var iegūt līdzvērtīgus ***vai labākus*** rezultātus, ***piemēram, metodi, kuras pamatā ir elektronmikroskopija*** **(EM)**.

* Gaisā esošo šķiedru koncentrācijas noteikšana. Ieteicamā metode: fāzu kontrasta optiskā mikroskopija (membrānfiltru metode), PVO, Ženēva, 1997. g. (ISBN 92 4 154496 1).”;

5) direktīvas 8. pantu aizstāj ar šādu:

“8. pants

Darba devēji nodrošina, lai neviens darba ņēmējs netiktu eksponēts tādai azbesta koncentrācijai gaisā, kas pārsniedz ***0,01*** šķiedru/cm^3, aprēķinot vidējo daudzumu astoņās stundās (*TWA*).

6) direktīvas 11. panta pirmo daļu aizstāj ar šādu:

“Pirms nojaukšanas vai apkopes darbu sākšanas darba devēji veic visus vajadzīgos pasākumus, lai noteiktu iespējamos azbestu saturošos materiālus, vajadzības gadījumā iegūstot informāciju no telpu īpašniekiem***, kā arī no citiem informācijas avotiem, tostarp no attiecīgajiem reģistriem***.”;

7) direktīvas 19. panta 2. punktu aizstāj ar šādu:

"Darba devējs reģistrā ieraksta ***informāciju par*** darba ņēmējiem, ***kas veic*** 3. panta 1. punktā minētās darbības***. Minētajā informācijā*** norāda darbības veidu un ilgumu, kā arī ekspozīciju, kādai tie bijuši pakļauti. Šis reģistrs ir pieejams ārstam un/vai iestādei, kas ir atbildīga par medicīnisko uzraudzību. Ikvienam darba ņēmējam ir piekļuve reģistra datiem, kas attiecas uz viņu personīgi. Darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem ir piekļuve reģistrā iekļautai anonīmai, kopējai informācijai. ".

2. pants

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais divus gadus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

   Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to valsts tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*